

ՆԵՐՍԻՍԻԱՆԻԱՆԻ ԳԵՐՈՐԴ ԶԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարեկանը 6 ռուբլի.
Առանձին համարները 5 կոպէկով.

Իրիւթեան գրքով եւ միւրեւան խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлис, Редакция «Мешакъ».
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Տէլէֆոն № 253.

ՄԵՍԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի եւ տօն օրերէն).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւններ համար վճարում եւ
իւրաքանչիւր տողամուկին 10 կոպէկ.
Տէլէֆոն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Կիրակոսեայ գրոյց. զարկէ իր քննադատական գրքիկը. ու կենդանա-
Մատենագրութիւն. Նամակ Երեւանից. Ներ-
քին լուրեր. ԱՐՏԱԲԻՆ ԿՍՈՒԹԻՒՆ. Ար-
ապիկալութիւնը. Տառնակ հազարներով, հա-
ապիկալութիւնը. Տառնակ հազարներով, հա-
— ՀԵՐԱԳԻՐՆԵՐ. ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. —
ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ. Հայ կենսագիտ.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿԻՐԱՅԻՆՈՐԵԱՅ ԶՐՈՅՑ

Ամեն անգամ, երբ իմ ներկայութեամբ խօսք
է լինում այն մասին, թէ ինչ պիտի անենք
մենք, հայերս, որպէս զի երջանիկ լինենք և
ինչ մէջ պիտի որոնենք մեր փրկութիւնը, այլ
—ինչ ներկայանում է մեր արեւելեան արիւնքը
իր հաղաթանայ յատկութիւններով.
Արեւելեան արիւնք. — դա միայն մեզ չէ պատ-
կանում, դա հոգում է ամբողջ արեւելի-
ներում. Եւ հոգում է որ ժամանակներից, Այն
նորմալներից, երբ մարդկութիւնը քաղաքա-
կերթութեան առաջին ճիւղը վառեց Նեղոսի և
Եփրատ-Տիգրիսի ափերում. Այդ ժամանակնե-
րից արեւելքը արեւելք բաց արեւի իր յատկու-
թիւնները և այսօր էլ միջանում խօսում է ոչ թի-
րէն երկրագործութեան, առօրեականաց, հրէայի
միջոցով միայն.

Այսօր էլ, ինչպէս և մարդկային պատմու-
թեան արշալոյսին, կայ նոյն հարցը. ինչ ա-
նենք, ինչպէս գտնենք երջանկութիւնը. Եւ այդ
հարցի առջև այսօր էլ մենք նստինք, ինչ
միայն ունենք. Արեւմուտքը թաղված էր վայրե-
մեր պայծառ Բաղդադի և Սարգսի ժամա-
նակներում. Այսօր էլ մենք հրաշքների ենք
նախադասում. Այսօր էլ մենք պարտք ենք համա-
րում լինել անասունների մեր ճակատագրի վե-
րաբերմամբ. համարված լինելով, որ միայն
հրաշքը կը փրկէ մեզ. Արեւելքը թաղված էր
տաքիտութեան մէջ, տանջվում էր. ազգերը ու
սուրբերը չեն արեւելքի ճեղքին. նրանք
զգում էին, թէ ինչից է ըզլում թշուառու-
թիւնը, բայց սպասում էին մի երկնային հը-
րաշքի, որ զար ու փրկէր նրանց. Եւ երբ դա-
րերի ընթացքում մի մի անգամ դուրս էին
գալիս հանձարներ, որոնք ծոված էին մարդ-
կութեան ծոցից և մարդկութեան փրկութիւն
էին. ցոյց տալիս, այդպիսի վեհ մարդկանց
որբայնում էին, նոյն իսկ անտեսանելի.
Ամբարը նստէ իր տեղը, լինի քնած, թմբած,
էր գործում, քրտնում. Սերունդներ ինչպէս

տանջվող ու ողբացող, և երկիւնք նրան ու-
մարդկանք. Այնպիսի էին, մանր-մունք գոր-
նապիկներ համար. Այն էր արեւելքը. յոյս ու
ների ձեռքերից, զարերի ընթացքում, հաւաք-
վում միասնում էին, կաթիլներ, լճեր, ծովեր
տանջներին ծովը այնքան լայնատարած է, որ
մենք էլ արեւելքներս, օգտվում, բարեբա-
վում ենք նրանից.
Բայց մեր արեւելեան արիւնքը միշտ մեր ե-
րակներէ մէջ է. Եւ այսօր էլ, համայնարհային
փրկութեան օրինակը տեսնելուց յետոյ էլ, մենք
չարունակում ենք սպասել փրկութեան, մեծա-
գործ հերոսների. Ինչպէս չարունակում ենք
ծոյլ ու անգործունեայ լինել և գիտենք, որ
եթէ երկիւնքը չնորէր մեզ մի գերբնական
գործիչ, մի հանձար, մի անտեսանելի էակ,
նա մեզ կը լաւացներ, մեզ կը փրկէր.
Աւաղ... Դարերի փորձը. Ինչ խելի չը բե-
րեց. Սպասում ենք. Հրէաները երեք հազար
տարի է որ սպասում են.
Մեզ թշուառացում է այդ սպասողութիւնը.
մեզ ընտանում, զղակում. Եւ անում. նա. Մեր
հիւանդութիւնը անհատական մեծագործու-
թիւնների, անհատական փրկիչների երազն է,
մի երազ, որ երբեք չի կատարվի. Փար. գոր-
ծեր, համատեղ գործարարութիւններ մենք չենք
միտում. չենք յարգում, չենք խորհում. Եւ
որովհետեւ հաւատ չունենք նրանց վրա, որով-
հետեւ կարծում ենք, թէ դրանք աւելորդ են,
անպէտք են.
Դուք խօսում էք մարդկանց հետ. Տեսնում
էք. որ շատերը հեռաբերվում են, բարի ցան-
կութիւններ ունեն, կան նոյն իսկ այնպիսի-
ները, որոնք չը գիտեն ինչ անեն, ինչպէս ուղ-
ղեն իրանց օգնութիւնը, որ աղքատներ լինի.
Փորձեցէ՛ք այդպիսի շրջաններում գտնէ՛ք մի
որ և է փոքրիկ ձեռնարկութեան մասին, փոր-
ձեցէ՛ք համոզել, որ օգնեն այս ինչ՝ զրադարա-
նին, այն ինչ գիւղական դպրոցին, փորձեցէ՛ք
հասկանալ որ գրքեր ու գրքոյկներ հրատարա-
կեն, ընթերցանութիւն տարածեն գոնէ եւ հիմա
համայն շրջաններում, գոնէ մի երկու գիւղում.
Եւ դուք կը տեսնէք, թէ ինչպիսի անհաճու-
թիւն, ինչպիսի անհետաքրքրութիւն կը պատ-
ճառէ. դուք ձեր այդ տոկոսական, առօրեայ
մտքերով. Մի տպաւոր, մի գիրք, մի փոքրիկ
կրթագործական ընկերութիւն... Ինչ դուք կը
գայ դրանից, արժէ ուշադրութեան դարձնել
այդպիսի մտքի մունք բաների վրա.

Ոչ, մեզ տուէք մեծագործութիւններ. Մենք
հակադասական ձեռնարկութիւնների ենք կարող.
մեր թոյլ, փոքրիկ ոյժերով ոչինչ չենք կարող
անել. Թող գայ մի հերոս, մի փրկիչ, թող լի-
նի մէկը, հարուստ իր անհուն նիւթական
ստացուածքներով, հանձարեղ իր մտքով, ե-
ռանդով, վերջապէս մի խոշորութիւն, մի մե-
ծութիւն, դրամական թէ մտաւորական—այդ
մի և նոյն է, միայն լինի անհատ, մի մարդ,
մի հոգի, որ անէ ամեն ինչ, ստեղծէ մեզ հա-
մար գործ, գործիւն.
Եւ այս պատճառով կորում են մեր փոքրիկ
ոյժերը, կորչում են և այն համեստ հիմնադ-
րութիւնները, որոնք մեր անհրապոյր իրակա-
նութեան մէջ ստեղծվում են անհատների,
փոքրիկ շրջանների ջանքերով. Մեծագործու-
թիւններ չեն երևում մեր մէջ, նրանք չեն էլ
կարող երևալ այն չափերով, ինչպէս մենք ենք
երազում. Վաղուց, շատ վաղուց է մեր աշ-
խարհը դարձել մի անպիսի տեղ, ուր գերբ-
նական, պատմական, հրաշալի չէ հարց
լուծող, գրութիւն որոշող. Մենք դեռ մը-
նում ենք դժբախտ անգործութեան մէջ, մենք
դեռ չենք սովորել մեր առձեռն, միշտ գոյու-
թիւն ունեցող ոյժերը շահագործել. Տայ գոյու-
թիւնների մի համագումար, ապա մի ամբողջ
օրհան, որի մէջ համակարգութիւն կազմէին
փոքր ու համեստ ձեռնարկութիւններ, մենք
չենք կարողանում. Սպասում ենք այն, ինչ
պէտք է պահպանէինք, խնամէինք, հանգստում
ենք մեր ճրագները լոկ այն պատճառով, որ
նրանք համեստ ու փոքրիկ են, այն պատճառով,
որ մենք կը կամեայինք միանգամայն հրաշքով
արեւելքի ու լուսնի ունենալ մեր մէջ.
Մեր այս արեւելեան արեւն սպասիչ յատ-
կութիւնները. փառստերով պատկերացնելու հա-
մար, ընթերցող, կայ մի ամբողջ աշխարհ. Դա
մեր մոռացված, խուլ անկիւնների անաղին
աշխարհն է. Ետեւ ենք մենք դիմել այդ աշ-
խարհին, բայց դեռ շատ պիտի դիմենք. Ինչպի-
սիանով ամբողջ ճանապարհը երբեք չը պիտի
մոռացվի, այնուհետ և միայն այնտեղ է մերիկ,
պատճառներից, ուկեղծութիւն պատմութեան
կանոնները. Եւ դարձեալ կը տանում ձեռք
Պարսկաստանի հայութեան ծոցը, այնտեղից կը
բերեմ ապացոյցներ իմ այսօրվայ անտեսները
հաստատելու համար.
Այնտեղ մենք կը տեսնենք ձեռք հետ հե-
տեւալ անգամ...
Լ.

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԿԵՆՏՐՈՆ

Վենետիկ, ապրիլի 9-ին
Մ. Ե. Ա. Ս. Ա. Ի. Ն. Ո. Ի. Զ. Ը.
Ա.

Երբ տարի մը առաջ Պարիզէն Վենետիկ կը
մեկնէի, բարեկամներս կը հարցնէին, թէ ար-
դեօք պիտի կրնայի ա. Ղազարու վրա այլ ևս
գրկել. նոր բան մը գտնել.
— Իտալիայ վրա ալ, կը պատասխանէի, դա-
րեքէ ի վեր ինչքէն գրեւած չեն, և սակայն ա-
մեն ատեն նորանոր տեսութիւններ կուգան
մեր մտքերը. գրուել, այդ առումով տալիս
թաղում. հրապոյսներուն յաջորդութիւններով.
Հայ միասնական ալ զինքը հիւրասիրող երկ-
րին էր նման.
Տարեւան մը ժամանակամիջոցին ուշադրի
եղալ նորութիւններու, զորս պէտք է նկատել
իւր բնական երևոյթները. Միւրեւանից բա-
րեղիւնովն. Երբ ընկերաբան պատմագիր մը
ուզէ հիմնովին ուսումնասիրել մեր հանրային
կարծիքին ու զգացման վերջին երկու դարերու
յառաջընթացութիւնը, իրեն իւր վաւերական
ստուգարաններ պիտի կրնան ստատել ազգին
և ա. Ղազարու երկրորդ յարաբերութեանց
այլ և այլ փուլերը. Ղազար Արթին ամբար մը

միայն կաթոլիկ հայերը սովորածն ձեռքով հա-
լածանքի ենթարկել կուտար, ազգին տունը
անխախտ պահելու նպատակաւ բայց սխալ
քաղաքականութեամբ, այդ մի և նոյն Ամիրան
ս. Ղազար առատաձեռն ընծայներ կը խրկէ.
Նոր սերունդ մը, որուն պաշտօնական ներկա-
յացուցիչը «Մշակն» է, իր իմաստասիրական
զաղափարները, քաղաքական հայեացքները,
ընկերաքաղաքական դասախոսութիւններ ինչ որ ալ
ըլլան, իր համակրանքը միշտ Միւրեւանից
վրա կը լուսաւորէ.
Ս. Ղազար ազգին հետ իր յարաբերութեանց
մէջ, լուսաւորչական վանքի մը անկախաց
ազատութիւնը երբեք վայելած չէ, և պիտի
չը վայելէ, ուստի և պարտաւորուած է, և
միշտ ալ պիտի պարտաւորուի, հանրային կար-
ծիքին և զգացման ուրիշ ու և է հայ հիմնա-
կութենէ աւելի հետամտել. հարաւոր ամեն
գոհողութիւններու յանձնառութեամբ. Այս
կը պահէ իր գրական, կրթական ու ասո-
ցիալական գործունէութիւնը հայ ժողովուրդին
բարոյական վաւերացման արժանաւորու ուղ-
ղութեամբ ծրագրուած է և կը ծրագրուի. Փո-
խադարձ յարաբերութեանց փախկոթութիւնը,
եւ ինքնապէս յեղաշրջած էին լուսաւորչական
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ
մը ծառայութիւն անհրաժեշտ է, արդի նորութե-
թիւնները դիւրաւ բացատրելու համար.
Միւրեւանները 19-րդ դարուն առաջին
քաղաքային յետոյ, ազգին հանգիստ կնճառ կա-
ցութեան մէջ գոնուեցան. Երկու մեծ գէպը
կաթոլիկ հայոց փոխադարձ յարաբերութիւն-
ները, հիւսնալիքին այժմեացումը, պիտի
անդադարանայ, թէ հայ միասնական յարա-
բերութեան շարժումին մէջ կանգ չառնելու. Ան-
շուշտ ըլլաւ ըլլաւ զաւարթութիւնը. քաղաքական
նմանցնելով Գրիգորի Հօր անունը, ուր լուսն-
ւանք խաղաղ են.
Ս. Ղազարու օրումն կենսաբան է, որ ակ-
նարկ մը պիտի տանք, ուստի հարկ չենք տես-
ներ անցնելուն մէջ թախախտ. Բայց հիշենք քիչ

13—21